

ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์

สิ่งจำเป็นในยุค New Normal

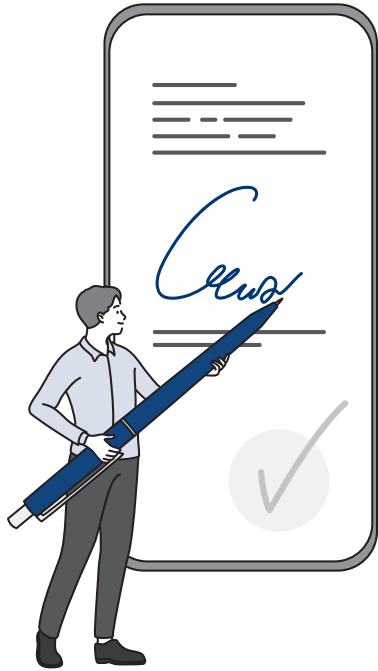
ต่อ จากฉบับที่แล้ว

วิษญุรักษ์ เมาระพงษ์

ที่ปรึกษาโครงการสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐ

สังกัดสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา

แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ที่เป็นเจ้าของใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์จะนำมาใช้ในกระบวนการลงนาม รวมถึงหน่วยงานผู้ออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ที่จะมีข้อมูลกุญแจสาธารณะเพื่อให้การรับรองตัวตนของทั้งผู้สร้าง และผู้รับเอกสาร จากนั้นระบบลงนามจะนำองค์ประกอบเหล่านี้ เข้าสู่กระบวนการทางคณิตศาสตร์ เพื่อสร้างชุดข้อมูลที่มีการเข้ารหัสเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัย ได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือ โดยสามารถตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารได้ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือไม่หลังจากที่มีการลงนามแล้ว

สำหรับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบที่เชื่อถือได้ (ใช้ภายในกลุ่มองค์กร) นั้น การใช้งานจะเน้นไปที่ “การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในเอกสาร” ซึ่งต้องไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข โดยส่วนใหญ่เราจะไม่ได้เรียกว่า E-Signature แต่เราจะใช้คำว่า “Digital Signature” ซึ่งหมายถึง ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่สร้างขึ้นผ่านกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้

3) ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบที่เชื่อถือได้ ซึ่งใช้ใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรอง (ที่มีความน่าเชื่อถือตามตามตรา 28 พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544)

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบที่เชื่อถือได้ ซึ่งใช้ใบรับรองที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรองนั้น มีกระบวนการลงนามในรูปแบบเดียวกันกับประเภทที่ 2 แต่มีความแตกต่างกันตรงที่จะมีการใช้งานใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์จากผู้ให้บริการออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ (Certification Authority :CA) ที่มีความน่าเชื่อถือ

2) ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบที่เชื่อถือได้ (ใช้ภายในกลุ่มองค์กร)

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบที่เชื่อถือได้ เป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ถูกสร้างขึ้นตามความในมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีกระบวนการในการลงนามที่อาศัยโครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ (Public Key Infrastructure: PKI) โดยในกระบวนการลงนามจะอาศัยองค์ประกอบร่วมของ

- ใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Certificate) ของผู้ทำธุรกรรมหรือผู้ลงนาม ซึ่งทำการลงทะเบียนขอใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์จากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ (Certification Authority :CA) และกำกับดูแลกันภายในกลุ่มขององค์กรเอง
- เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการลงนามด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบที่เชื่อถือได้ โครงสร้างพื้นฐานกุญแจสาธารณะ (Public Key Infrastructure: PKI) หรือกุญแจอิเล็กทรอนิกส์คู่ ซึ่ง

ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งดำเนินการตามความในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 โดยจะทำหน้าที่เป็นองค์การกลางที่ให้การรับรองว่าใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมีความเชื่อมโยง และเป็นของผู้ทำธุรกรรมที่เป็นเจ้าของนั้นจริง โดยสามารถสืบค้นได้ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (Repository)

สำหรับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบที่เชื่อถือได้นั้น การใช้งานจะเน้นไปที่ **“การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในเอกสารและสามารถตรวจสอบกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเอกสารได้”** โดยจะใช้กับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความสำคัญ หนังสือราชการ เป็นต้น

โดยปกติแล้ว จะเห็นได้ว่าลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประเภทที่ 1 ซึ่งมีความซับซ้อนไม่มาก และกฎหมายอนุโลมให้สามารถใช้งานได้หลากหลายรูปแบบ จึงเน้นที่การนำไปใช้ประกอบการให้บริการกับลูกค้า หรือผู้ใช้บริการธุรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเน้นที่กระบวนการสร้าง จัดเก็บ และใช้งานข้อมูลลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องมีความรัดกุมเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แต่สำหรับการเลือกใช้งานลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประเภทที่ 2 และ 3 นั้น จะขึ้นอยู่กับระดับความสำคัญของเอกสารที่องค์กรจำเป็นต้องมีการสื่อสารแลกเปลี่ยนกันภายใน หรือระหว่างองค์กร รวมถึงระดับความน่าเชื่อถือของเอกสารที่องค์กรต้องการ โดยถ้าเป็นภายในองค์กรจริง ๆ และต้องการแค่รักษาความถูกต้องตรงกันของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการสื่อสารระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเอกสารคำสั่งต่าง ๆ เอกสารเวียนที่มีความสำคัญให้ถือปฏิบัติ ฯลฯ ก็สามารถเลือกใช้งานในประเภทที่ 2 ได้ โดยจะมีการใช้กลไกของ

PKI แต่สามารถออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์บุคคลได้เอง ภายใต้การกำกับดูแล และการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดยผู้ให้บริการออกใบรับรอง ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานตามกฎหมาย (Root CA) ในประเภทที่ 3 นั้น จะมีค่าใช้จ่ายในการออกใบรับรองบุคคลเป็นรายปี ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง

ดังนั้นการใช้งาน สำหรับประเภทที่ 3 จะใช้เพื่อสื่อสารระหว่างองค์กร หรือระหว่างประเทศก็ได้ หากผู้ให้บริการออกใบรับรองรายดังกล่าว ได้รับการรับรองความน่าเชื่อถือในการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ และระบบธุรกรรมระหว่างองค์กรมีความน่าเชื่อถือ ตัวอย่างเช่น บริการของภาครัฐเรื่องการขอเอกสารใบรับรองนำเข้า-ส่งออกในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Thailand National Single Window: NSW) ของกรมศุลกากร การจดทะเบียนการค้า (DBD Registered) ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น ข้อมูลผู้ให้บริการออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์สามารถดูเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ ผู้ให้บริการออกใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (Thailand National Root Certification Authority : Thailand NRCA) URL : <https://nrca.go.th/>

ปัจจุบันมีผู้ให้บริการโปรแกรมลงนามอิเล็กทรอนิกส์อยู่หลายเจ้า อาทิ Adobe, DocuSign, Moxtra, FileInvite, Docsketch, Eversign, CocoSign, Signfiles เป็นต้น

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น สำหรับเวลานี้คงไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไปสำหรับองค์กร ด้วยสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของ Covid-19 และวิถีของ New normal จะนำไปสู่ยุคของ Paperless (ไร้เอกสารกระดาษ) ในอนาคตอันใกล้ และถึงแม้ว่าการแพร่ระบาดของ Covid-19 อาจะสิ้นสุดลง แต่วิถี New normal ก็ยังคงดำเนินต่อไป และจะก้าวไปอย่างรวดเร็วไปสู่จุดที่เทคโนโลยีช่วยให้องค์กรสามารถผสมผสานการทำงานร่วมกันได้อย่างเบ็ดเสร็จ และรวดเร็ว การแข่งขัน การตัดสินใจ ความเชื่อมั่นในระบบ และข้อมูลจะกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดจุดยืนบนโลกธุรกิจขององค์กรในเพียงแค่เสี้ยววินาทีก็เป็นได้

ข้อมูลอ้างอิง:

etda.or.thnrca.go.th

techsauce.co

thaidigitalid.com

ca.inet.co.th

thaipki.com